

Dosarul nr. 2r-590/2021

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov)

DECIZIE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., reprezentat de avocatul Mihail Sîlța,

în cauza civilă, la cererea depusă de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine, eliberarea titlului executorului și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd.,

c o n s t a t ă :

La 14 aprilie 2021, avocatul Bivol Sergiu în interesele creditorului „Bio-Labs” (Pvt) Ltd a depus cerere privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine din 24 iunie 2020, în cauza nr. 600572.2019, pronunțată de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene, or. Zurich, Elveția, și semnată de Arbitrul Unic Dr. Simon Gabriel prin care s-a respins integral acțiunea înaintată de „Dita EstFarm” SRL privind încasarea prejudiciului în urma livrării produselor defecte și încasarea din contul „Dita EstFarm” SRL în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj.

În motivarea cererii a invocat că, la data de 01 noiembrie 2019, potrivit convenției de arbitraj agreată de părți în pct. 15 din Contractul de vânzare-cumpărare nr. BD-0163 din 26 aprilie 2018 și în conformitate cu Regulile Elvețiene de Arbitraj Internațional, debitorul „Dita EstFarm” SRL a depus în adresa Instituției de Arbitraj a Camerei Elvețiene o Notificare de Arbitraj împotriva creditorului „Bio-Labs” (Pvt) Ltd.

Prin notificarea din 15 ianuarie 2020, Secretariatul Instituției de Arbitraj a Camerei Elvețiene a informat părțile procedurii arbitrale că Dr. Simon Gabriel a fost confirmat în calitate de Arbitru Unic conform desemnării comune de către părți.

La 24 iunie 2020, prin hotărârea arbitrală semnată de Arbitrul Unic Dr. Simon Gabriel în cauza nr. 600572-2019 și anexată la prezenta cerere, creditorului „Bio-

Labs” (Pvt) Ltd. (pârât, în procedura arbitrală) i-au fost adjudecate costuri și cheltuieli de arbitraj care urmează a fi rambursate din contul debitorului „Dita EstFarm” SRL (reclamant, în procedura arbitrală).

A mai menționat că potrivit convenției de arbitraj agreate de părți în pct. 15 din contractul de vânzare-cumpărare nr. BD-0163 din 26 aprilie 2018, hotărârea arbitrală emisă este definitivă și obligatorie pentru părțile implicate. Drept urmare, având în vedere pasivitatea „Dita EstFarm” SRL, la data de 6 octombrie 2020, „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a expediat prin intermediul Casei de Avocatură „Vemon David” SRL în adresa „Dita EstFarm” SRL o notificare privind executarea benevolă a hotărârii arbitrale prin compensarea costurilor și cheltuielilor de arbitraj. Conform avizului de recepție anexat, „Dita EstFarm” SRL a recepționat notificarea de executare benevolă la data de 08 octombrie 2020.

La fel, a menționat că în situația în care prin notificarea respectivă, „Dita EstFarm” SRL a fost preavizată că „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. își rezervă dreptul de a încasa silit sumele adjudecate prin hotărârea arbitrală menționată în procedura de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine, și că până la data depunerii cererii de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale, debitorul „Dita EstFarm” SRL nu a dat curs notificării respective și nu a efectuat careva acțiuni benevole în vederea executării hotărârii arbitrale, creditorul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. se arată nevoit de a-și recupera sumele adjudecate pe cale judecătorească.

A indicat că potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova privind practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce ține de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și hotărârilor arbitrale străine nr. 9 din 09 decembrie 2013, actul internațional cel mai important în domeniul recunoașterii și executării silite a hotărârilor arbitrale, de care urmează să țină cont instanțele de judecată naționale, este Convenția de la New York din 10 iunie 1958 privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, în vigoare pentru Republica Moldova de la 17 decembrie 1998.

Corespunzător prevederilor art. III din Convenția menționată, fiecare din Statele contractante va recunoaște autoritatea unei sentințe arbitrale și va acorda executarea acestei sentințe conform regulilor de procedura în vigoare pe teritoriul unde sentința este invocată în condițiile stabilite în articolele următoare. Pentru recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale cărora se aplică prezenta Convenție nu vor fi impuse condiții mult mai riguroase, nici cheltuieli de judecată mult mai ridicate, decât acelea care sînt impuse pentru recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale naționale.

Totodată, a invocat prevederile art. 16 alin. (4) și 475 alin.(2) din Codul de procedură civilă. Astfel, a conchis că în contextul în care la pronunțarea hotărârii arbitrale de către Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene nu s-au constatat impedimente care ar constitui temei de refuz în recunoașterea și încuviințarea executării silite a unei eventuale hotărârii arbitrale străine, astfel după cum sunt prevăzute exhaustiv în art. V al Convenției menționate și art. 476 alin. (1) Cod de procedură civilă, a înaintat și își întemeiază în drept prezenta cerere pe prevederile art.16, 475-475³ din Codul de procedură civilă.

A solicitat creditorul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd: - recunoașterea hotărârii arbitrale străine din 24 iunie 2020 în cauza nr. 600572.2019, pronunțată de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene, or. Zurich, Elveția, și semnată de Arbitrul Unic Dr. Simon Gabriel, prin care s-a respins integral acțiunea depusă de SRL „Dita EstFarm” privind încasarea prejudiciului în urma livrării produselor defecte și încasarea din contul SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj;

- încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine din 24 iunie 2020, în cauza nr. 600572.2019, pronunțată de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene, or. Zurich, Elveția, și semnată de Arbitrul Unic Dr. Simon Gabriel prin care s-a respins integral acțiunea înaintată de SRL „Dita EstFarm”, cu încasarea din contul SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj;

- eliberarea titlului executoriu în temeiul hotărârii arbitrale străine și încheierii irevocabile emise întru încasarea din contul SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj astfel după cum au fost adjudecate în secțiunea IX din hotărârea arbitrală:

a) 15,500.00 CHF; b) 54,000.00 CHF; c) 1,500,000.00 PKR; d) 2,207.00 USD; e) 135.83 USD; f) 6,000.00 USD;

- compensarea din contul debitorului a taxei stat achitată de creditor în legătură cu depunerea cererii de recunoaștere și încuviințare silită a executării Hotărârii arbitrale străine.

Prin încheierea din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea depusă de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine, eliberarea titlului executorului și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 15 iulie 2021 și 01 septembrie 2021 „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., reprezentat de avocatul Mihai Sîlța, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri de admitere integrală a cererii privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine, eliberarea titlului executorului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, deoarece nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume în încheierea recurată instanța judecătorească corect a reținut că raporturile juridice între Republica Moldova și Confederația Elvețiană în materie de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale sunt reglementate de prevederile Convenției pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958, însă a omis să o aplice în conformitate cu principiile și regulile interpretării Convenției de la New York expuse în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 decembrie 2013 și Ghidul de interpretare a Convenției privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine de la New York din 1958.

A susținut că instanța judecătorească a admis încălcări de procedură depășind limitele controlului judecătoresc, expunându-se pe fondul cauzei soluționată printr-o

sentință arbitrală emisă de o instituție arbitrală constituită conform convenției părților, încălcările respective ducând la soluționarea greșită a cauzei.

La fel, a susținut că reprezintă o depășire a limitelor controlului judecătoresc la examinarea prezentei cereri și motivarea instanței de apel precum că hotărârea arbitrală străină contravine ordinii publice a Republicii Moldova, or la emiterea acesteia nu s-a ținut cont de principiul legalității și echității, prin negarea competenței Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și a procedurii de plasare a medicamentelor spre vânzare pe teritoriul Republicii Moldova, având în vedere importanța interesului public, în raport cu protecția sănătății și a drepturilor consumatorului.

Interdicția de a depăși limitele controlului judecătoresc prin examinarea fondului litigiului supus arbitrajului este prevăzut atât în instrumentele internaționale, cât și în cele de unificare a practicii judiciare naționale.

Or, potrivit Ghidului, o instanță judecătorească sesizată cu o cerere în executarea unei sentințe potrivit Convenției nu are puterea de a revizui în fond hotărârea tribunalului arbitral și de a o înlocui cu propria sa hotărâre, chiar dacă a reținut că arbitrii au stabilit starea de fapt în mod inexact sau au aplicat greșit legea. Executarea nu constituie un apel față de sentința arbitrală.

Astfel, instanța judecătorească nu are competența nici de a examina (corecta, revedea) fondul hotărârii străine, să schimbe concluziile tribunalului arbitral, chiar dacă arbitrii au ajuns la concluzii greșite în privința circumstanțelor cauzei. Instanța va verifica doar existența sau lipsa temeiurilor de refuz și recunoașterii și executării hotărârii arbitrale străine.

A menționat recurentul că instanța judecătorească nu a aplicat o lege care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat instituția ordinii publice. Astfel, a considerat că instanța judecătorească nu a aplicat prevederile art. 2581 Codul civil privind limitele și condițiile invocării excepției de ordine publică, eronat a aplicat prevederile art. 476 alin. (2) lit. b) CPC, drept temei de refuz în recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine, astfel interpretând eronat instituția ordinii publice.

A considerat că excepția de ordine publică aplicată la refuzul recunoașterii sentinței arbitrale străine se aplică nu împotriva legii străine, ci contra consecințelor care ar surveni în urma aplicării legii străine și care ar fi în mod evident și inadmisibil contrare ordinii publice a Republicii Moldova. În acest sens, Curtea de Apel Chișinău urma să aprecieze consecințele dispozitivului sentinței finale în forma încasării costurilor și cheltuielilor de arbitraj, fără însă a depăși limitele controlului judiciar și aprecia concluziile Arbitrului Unic.

Prin urmare, recunoașterea și încuviințarea spre executare a sentinței arbitrale străine va contraveni ordinii publice a Republicii Moldova doar atunci când această sentință va contraveni într-un mod inacceptabil ideii însăși de justiție, când ea poate duce la un rezultat care este inadmisibil din punct de vedere al conștiinței juridice din Republica Moldova.

Or, în esență, partea dispozitivă a hotărârii arbitrale pronunțată de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene constă în adjudecarea costurilor și cheltuielilor de arbitraj din contul părții care a pierdut procesul.

A invocat recurentul că instanța judecătorească a admis încălcări de procedură. Or, încălcările ce țin de neaplicarea corespunzătoare a Convenției de la New York din 1958, Hotărârii nr. 87 din 10 iulie 1998 și art. 2581 din Codul civil, depășirea limitelor controlului judecătoresc prin expunerea pe fond și aprecierea probatoriului deja examinat în cadrul litigiului supus arbitrajului, precum și invocarea ordinii publice în respingerea neîntemeiată a costurilor și cheltuielilor de arbitraj adjudecate constituie nu doar încălcări de drept material, ci și de procedură ce au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 14 septembrie 2021 SRL „Dita EstFarm”, reprezentată de avocatul Vasile Josan, a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 01 iulie 2021, iar „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., reprezentată de avocatul Mihai Silța, a declarat recurs la 15 iulie 2021, adică în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a încheierii instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele dosarului rezultă că creditorul „Bio-Laps” (Pvt) Ltd a depus cerere împotriva SRL „Dita EstFarm” prin care a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării silit pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine pronunțate la 24 iunie 2020 de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene, or. Zurich, Elveția și semnată de Arbitrul Unic Dr. Simion Gabriel, prin care a fost respinsă integral acțiunea depusă de SRL „Dita EstFarm” privind încasarea prejudiciului în urma livrării produselor defecte și încasarea de la SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj, eliberarea titlului executoriu în temeiul hotărârii arbitrale străine și încheierii irevocabile emise întru încasarea din contul SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj astfel după cum au fost adjudecate în secțiunea IX din hotărârea arbitrală: a) 15,500.00 CHF; b) 54,000.00 CHF; c) 1,500,000.00 PKR; d) 2,207.00 USD; e) 135.83 USD; f) 6,000.00 USD; precum și compensarea din contul debitorului a taxei stat achitată de creditor în legătură cu depunerea cererii de recunoaștere și încuviințare silită a executării Hotărârii arbitrale străine.

Ca urmare, prima instanță, prin încheierea din 01 iulie 2021 a respins cererea în temeiul art. 476 alin. (2) lit. b) din Codul de procedură civilă, din motiv că recunoașterea sau încuviințarea executării hotărârii străine menționate supra contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că materialele cauzei denotă că hotărârea arbitrală străină sus-indicată contravine ordinii publice a Republicii Moldova, or, la emiterea acesteia nu s-a ținut cont de principiul legalității și echității, prin negarea competenței Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și a procedurii de plasarea a medicamentelor spre vânzare pe teritoriul Republicii Moldova, având în vedere importanța interesului public, în raport cu protecția sănătății și a drepturilor consumatorilor. A mai atestat prima instanță că din conținutul hotărârii arbitrale reclamantul/creditorul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd a formulat obiecții împotriva acordului de arbitraj, înaintând o acțiune în instanță în vederea anulării acordului de arbitraj și că acțiunile date duc la convingerea fermă a instanței de judecată că reclamantul/creditorul a acționat cu rea-credință, negând din start acordul de arbitraj, intenționând să soluționeze cauza pe calea înaintării unei acțiuni în justiție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea încheierii atacate, a constatat că, prima instanță a emis încheierea contestată cu încălcarea normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că contrar prevederilor legale menționate, încheierea primei instanțe este una nemotivată. Or, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea CEDO din 11 octombrie 2011).

În acest sens, se reține că din cererea depusă de „Bio-Laps” (Pvt) Ltd. în prima instanță rezultă că prin hotărârea arbitrală străină pronunțată la 24 iunie 2020 de Instituția de Arbitraj a Camerei Elvețiene, or. Zurich, Elveția și semnată de Arbitrul Unic Dr Simion Gabriel, a fost respinsă integral acțiunea depusă de SRL „Dita EstFarm” privind încasarea prejudiciului în urma livrării produselor defecte și au fost încasate de la SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. costurile și cheltuielile de arbitraj. Astfel, creditorul a solicitat încuviințarea și executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii enunțate, eliberarea titlului executoriu în temeiul hotărârii arbitrale străine și încheierii irevocabile emise întru încasarea din contul SRL „Dita EstFarm” în beneficiul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. a costurilor și cheltuielilor de arbitraj după cum au fost adjudecate în secțiunea IX din hotărârea arbitrală.

Or, prima instanță respingând cererea creditorului a conchis că aceasta contravine ordinii publice a Republicii Moldova, examinând fondul hotărârii străine, însă nu s-a pronunțat în nici un fel asupra cererii depuse de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine în partea solicitată, și anume a costurilor și cheltuielilor de arbitraj adjuocate de instanța internațională.

Totodată, instanța de recurs menționează că principiul care stă la baza procedurii de recunoaștere și încuviințare a executării hotărârilor judecătorești străine este acela că instanța judecătorească, căreia i se cere recunoașterea, nu va examina (corecta, revedea) fondul hotărârii străine nici din punctul de vedere al sistemului de drept al Republicii Moldova, nici din punctul de vedere al dreptului altui stat. Astfel, hotărârile străine se recunosc chiar și atunci când o instanță judecătorească națională ar fi examinat cauza diferit.

Instanța de apel, însă, examinând cererea, a omis să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cerere de către creditorul „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., situație ce denotă că, justițiabilul nu a fost auzit la judecarea cauzei.

Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare.

Mai mult ca atât, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

În acest sens, se reține că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, prima instanță, pronunțând încheierea din 01 iulie 2021, a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, încălcând normele de drept procedural.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral încheierea primei instanțe și de a restitui cauza spre rejudecare în primă instanță.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd., reprezentat de avocatul Mihail Sîlța.

Se casează încheierea din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea depusă de „Bio-Labs” (Pvt) Ltd. privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine, eliberarea titlului executorului și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru